ROČENKA
KULTÚRNO-SPOLOČENSKÝCH PODUJATÍ V NAŠEJ OBCI V ROKU 2015

ROČENKA KULTÚRNO-SPOLOČENSKÝCH PODUJATÍ V NAŠEJ OBCI V ROKU 2015

JANUÁR

Privítanie Nového roka na námestí obce.
Posledné hodiny starého roka a prvé hodiny nového roka 2015 sme spoločne strávili na námestí. Okrem privítania nového roka sa tu po prvý krát konala charitatívna Silvestrovská zbierka. Výťažok zo zbierky bol venovaný Gitke a Danielke a iba vďaka nezištnej pomoci našich obyvateľov si mohli aspoň na chvíľu zlepšiť kvalitu svojho života.
Poďakovanie patrí organizátorom podujatia – poslancom OZ v Heľpe a hlavným organizátorom Petrovi Hyriakovi a Milanovi Málikovi.

70. výročie oslobodenia našej obce
Pred 70-timi rokmi z 30. na 31. januára v roku 1945 oslobodili našu obec ruskí a rumunskí vojaci pri tejto príležitosti sa uskutočnil v našej obci slávnostný pietny akt položenia kytice kvetov k pamätníku padlých hrdinov v I. a II. sv. vojne. Pietnu spomienka sa začala slávnostnou svätou omšou. Po položení kytice kvetov sa prihovoril prítomným starosta obce Peter Hyriak. V príhovore oživil spomienky na neľahké obdobie plné hladu, biedy a umierania.
Poďakovanie patrí všetkým, ktorí sa podieľali na sprítomnení si týchto ťažkých chvíľ – Hasičskému zboru, Cirkevnému zboru Benedictus a Základnej umeleckej škole v Heľpe.

FEBRUÁR

Rozhlasová relácia – Zvony nad krajinou
V našej obci sa nahrávala rozhlasová relácia – Zvony nad krajinou, ktorá bola odvysielaná v rádiu Regina.
V relácii bola zdokumentovaná história našej obce, historické fakty o našej rímsko-katolíckej farnosti podané mons. Vladimírom Vojtašákom, tradičné zvykoslovia a kuchyňa v našej obci. Poslucháčom bola priblížená a porovnaná architektúra obce v minulosti a v súčasnosti, sprostredkované krásne zákutia, chodníky, výlety v našej okolitej prírode. Reláciu spestrili spevy dievčenskej skupiny Heľpančok a FS Heľpan.

Krňačkové preteky v Heľpe
7. februára sa začala sezóna krňačkových pretekov práve u nás v Heľpe. Preteky sa konali na Holom vrchu. Štart bol zo sedla Holého vrchu a cieľ – priestor pri bráne prírodného amfiteátra. Tohto ročníka sa zúčastnilo 16 posádok, z ktorých boli 2 ženské. Víťazmi sa stala rodina Simanová – otec so synom. Simonka Hrončeková a Zuzka Tkáčiková

mestie obce.
Na námestí to žilo od ranných hodín. Gazdinky a gazdovia sa zvŕtali pri prípravách chutných špecialít pre návštevníkov, najmenší sa tešili z cien v športových súťažiach, ktoré pre nich vymysleli pedagógovia zo základnej školy a ostatní folklóristi zabávali návštevníkov piesňami a tancami. Hlavný program sa začal v poobedňajších hodinách, kedy sme spoločne v kultúrnom programe pochovali basu a zahájili tak 40 dňový pôst pred Veľkonočnými sviatkami. Voľná zábava trvala do neskorých večerných hodín.
Poďakovanie za akciu patrí všetkým, ktorí pomáhali pri tejto akcii – Klubu dôchodcov, SZZP v Heľpe, ženskej a mužskej speváckej skupine Heľpan, mládežníckej skupine Heľpan, DFS Heľpančok, ovčiarskemu spoločenstvu, poľovníckemu združeniu, kuchárkam zo školskej jedálne, Ing. Mariánovi Ďuricovi a vlastne všetkým ďalším dobrovoľníkom, ktorí sa zaslúžili o zdarný priebeh tejto akcie.

obsadili druhé miesto. Naše posádky po odštartovaní krňačkovej sezóny v Heľpe pokračovali v súťažiach, ktoré sa konali v B. Štiavnici, Zbojskej a na Šumiaci, kde sa taktiež umiestnili na popredných miestach.
Organizátori pripravili pre súťažiacich chutný guláš, ktorý sa ušiel aj niektorým divákom. Po dobre vykonanej práci sa mohli do sýtosti zabaviť pri ľudovej hudbe až do neskorých nočných hodín.
Poďakovanie za organizáciu patrí: Mariánovi Makovi – predsedovi krňačkárov, Vladimírovi Kysuckému – riaditeľovi pretekov. Taktiež celému organizačnému tímu krňačkárov a sponzorom podujatia.

Fašiangy v Heľpe

14. februára sa už tradične konala Fašiangová veselica. Posledná sobota pred popolcovou stredou bola plná spevu, tanca, radovánok a hodovania.
Fašiangový sprievod sa pohol z námestia a pokračoval po uliciach našej obce už v ranných hodinách, aby pozýval obyvateľov a návštevníkov do centra diania na ná-

APRÍL

Jarná kvapka krvi

Akciu zorganizoval zástupca starostu obce Milan Málik s aktívnou podporou starostu obce Petra Hyriaka. Podujatie malo veľkú odozvu nielen u našich obyvateľov.

V tomto mesiaci sa konali súťažné prehliadky: **Horehronská valaška, Festival detského folklóru a Súťažná prehliadka folklórnych skupín.** Všetkých prehliadok sa zúčastnili naše folklórne súbory – Heľpan a Heľpančok a zo súťaží si odniesli hodnotné ceny.

MÁJ

Jarnú sezónu v prírodnom amfiteátri otvorila prvá akcia **Deň matiek**. Tento rok nás v porovnaní s inými upršanými dňami, privítal veľkou zimou.

Ale aj napriek tomu malí umelci z materskej školy, zo základnej a základnej umeleckej školy ukázali svojim mamičkám a starým mamičkám svoj veľký talent. Bola to malá generálna skúška pred veľkou detskou prezentáciou na konci mesiaca.

Posledná májová nedeľa patrila 16. ročníku detského folklórneho festivalu **Kolovrátok.** Samotnému festivalovému dňu predchádzali súťaže okolitých škôl mikroregiónu Horehron „Detský ľudový rozprávač". Tohtoročného festivalu sa zúčastnilo 9 detských folklórnych zoskupení v počte takmer 400 účinkujúcich – miestni MŠ Heľpa a DFS Heľpančok, detské folklórne súbory z Polomky, Závadky, Pohorelej, Revúcej, Banskej Bystrice, Bratislavy a Klub Nádas.
Poďakovanie patrí všetkým, ktorí prispeli k zdarnému priebehu akcie ale hlavne našim kuchárkam zo školskej jedálne, ktoré pripravili pre naše deti chutný obed a pekárkam z Klubu dôchodcov, ktoré napiekli chutné koláče.
Na toto podujatie sme získali príspevok z Banskobystrického samosprávneho kraja.

JÚN

26. – 28. júna sa konal jubilejný 50 ročník HDSaT
Pred tým, ako sa budeme venovať samotnému festivalu aspoň trochu priblížime jeho históriu.
Čo ponúkol **jubilejný 50 ročník?**
Hlavný organizátor – Stredoslovenské osvetové stredisko v spolupráci s obcou Heľpa zarezávali už od minulého roku. Okrem tradičných vystúpení súborov v prírodnom amfiteátri od piatka do nedele, tradičného jarmoku a kuchyne na námestí obce boli otvorené priestory starej fary, kde boli pripravené výstavy Horehronského múzea v Brezne, Stredoslovenského múzea v Banskej Bystrici, fotografií neb. duchovného otca Michala Čaneckého a ľudových umelcov, ktorí odovzdávali svoj kumšt návštevníkom.
V hospodárskych priestoroch farskej záhrady sme si mohli pozrieť tradičné nástroje používané v poľnohospodárstve, vyskúšať si zamangľovať plachtu a ešte množstvo iných zaujímavostí.
Na námestí sa počas soboty a nedele predstavo-

Starosta obce pri týchto krásnych výročiach ocenil po piatkovom programe takmer 100 folklóristov, folklórnych zanietencov a tých, ktorí sa podieľajú na raste talentov v našej obci. Vieme, že ocenenie sa nedostalo všetkým a preto by sme aj touto cestou poďakovali všetkým žijúcim aj nežijúcim pamätníkom, bez ktorých by folklór a tradície v našej obci neexistovali.

A poďme na trochu na počty – v 13 programových blokoch festivalu, 5 výstavách a ostatných sprievodných podujatiach účinkovalo takmer 1200 účinkujúcich, platiacich návštevníkov počas všetkých dní bolo takmer 7000. Počet osôb zabezpečujúcich všetky technické a iné služby sa vyšplhal ku stovke a v profilovom programe Totá Heľpa účinkovalo takmer 120 spevákov, tanečníkov, ľudových rozprávačov a členov heľpianskeho orchestra.

Veľké ďakujem patrí všetkým pracovníkom Stredoslovenského osvetového strediska v Banskej Bystrici, Obecného úradu v Heľpe a Horehronského múzea v Brezne. Všetkým zložkám z Heľpy, ktoré sa každoročne podieľajú na zdarnom priebehu festivalu, všetkým účinkujúcim a taktiež divákom a priaznivcom folklóru nášho regiónu.

vali ľudovo-umeleckí výrobcovia a nemohli chýbať naše chýrne kuchárky so svojimi špecialitami – guľkami, trhanými haluškami, grapľami, či mišami, ktoré išli na dračku.

Nedeľný poobedný program bol vysielaný v živom vysielaní rádia Regina, RTVS robila záznamy z vybraných programov do slovenskej televízie, z ktorých už niektoré v televízii boli aj vysielané. Vo všetkých programoch, ktorých záznam robila RTVS, účinkovali naše domáce súbory.

Nedeľa doobeda bola obohatená na námestí obce o súťaž vo varení halušiek. Hlavným organizátorom bol Ján Kukuľa, ktorému aj touto cestou ďakujeme za hodnotné spríjemnenie festivalu. Moderátorom podujatia bol Ján Jankov.

A keď výročie – tak hneď dve. Miestny folklórny súbor Heľpan oslávi 90 rokov od svojho vzniku. Programový blok – Totá Heľpa bol v piatok venovaný 90. výročiu založenia folklórnej skupiny Heľpan. Na tomto bloku sa podieľali všetky vekové kategórie – od najstarších po najmladšiu generáciu a predstavili nám tradičné rodinné zvykoslovie – od narodenia dieťaťa po svadbu.

JÚL

Tento mesiac patril **výjazdom Folklórneho súboru Heľpan**. Ako prvé vystúpenie mali na folklórnom festivale Východná, pokračovali v Detve, Heľpan a Benedictus sa zúčastnili festivalu viachlasného spevu v Telgárte, ďalej účinkovali v Predajnej a v Badíne.

AUGUST

Hneď v sobotu 1. augusta sa konal jubilejný **40. ročník V**ýstupu na Veľký bok. Tento usporiadali turisti z Heľpy spolu s obecným úradom. Podujatie sa začalo na námestí našej obce za účasti vyše 300 účastníkov zo všetkých kútov Slovenska ale aj zo zahraničia. Podujatie už tradične otvoril zakladateľ výstupu Jozef Pupiš. Všetkých prítomných privítal aj starosta obce Peter Hyriak. Na výstup boli pripravené 2 trasy, jedna z námestia a druhá zo sedla Priehyba. Na vrchole (1727 m.n.m.) sa účastníci zapísali do výstupovej knihy, dostali účastnícke odznaky a tričká. Zostúpili do obce Závadka a odtiaľ boli prevezení k amfiteátru v Heľpe. Tu všetkých čakal dobrý jahňací, jelení a bravčový guľáš, občerstvenie, tombola a vynikajúca ľudová muzika pod vedením Vladimíra Hrončeka s jeho dcérami. Najmladšou účastníčkou bola 5 ročná Sofia Maková z rakúskeho Gracu, najstarším 88 ročný Ján Cimerman z Banskej Bystrice.

Poďakovanie patrí sponzorom PRAKTIK-PUMP s.r.o., Majk s.r.o., URPINER s.r.o., strane SKOK, OZEBA, pohostinstvo U ONÉHO, AUTOSERVIS ORAVKIN, HELORA, AGROHELP, Mäso LAPIN, JUDr. Zuzana Bejdová, Ing. Marián Ďurica – SHR, Ján Ďurica vzorková predajňa Rimavská Sobota, Pohostinstvo Juraj Jonás aj všetkým organizátorom pod vedením Jozefa Fiľa.

Aktívne bol pripravovaný **profilový program Lucie Bílej** v prírodnom amfiteátri. Tento program sa nakoniec z technických príčin nekonal.

SEPTEMBER

Hneď v úvode mesiaca – 1. septembra sme v prírodnom amfiteátri privítali **hudobno-spevácku skupinu – Kandráčovcov.** Program mal neobyčajný úspech, čomu napovedal zaplnený amfiteáter. Obyvatelia našej obce ale aj zo širokého okolia si mohli spríjemniť tento voľný deň.

26. septembra sa mužská spevácka skupina a dievčenská spevácka skupina zúčastnili na folklórnych slávnostiach v Čičmanoch na pozvanie nášho rodáka Michala Fiľu.

OKTÓBER

Tento mesiac si aktívne pripomíname život a jeho míľniky.

Október - mesiac úcty k starším sme si pripomenuli spomienkovou slávnosťou, ktorú prišli skôr narodeným spestriť deti z MŠ a DFS Heľpančok. V obci sme k tomuto dňu mali 202 obyvateľov nad 75 rokov a spoločného posedenia sa zúčastnila stovka. V úvode ich pozdravil starosta obce Peter Hyriak. Počas stretnutia sa mohli porozprávať so svojimi rovesníkmi, zaspomínať si na svoje mladé časy, zaspievať pri ľudovej hudbe. Všetci dostali k tomuto sviatku malú pozornosť a tým, ktorí sa nemohli stretnutia zúčastniť sme odniesli pozornosť priamo do ich príbytkov.

Zlatá svadba

Tohto roka si pripomenulo toto krásne výročie života vo dvojici 8 párov – manželia Martincoví, Vilimoví, Simanoví, Giničoví, Riapošoví, Fiľoví, Fiľoví a Rusnákoví.

V obradnej sieni obecného úradu ich privítal starosta obce Peter Hyriak so Zborom pre občianske záležitosti. Po oficiálnej časti a kultúrnom programe dostali malú pozornosť v podobe čajovej súpravy pre dvoch a nežnejšie pohlavie dostalo

od starostu kytičku kvetov. Oslávenci si malú chvíľu posedeli so svojimi rodinnými príslušníkmi, spoločne sa porozprávali, potešili a pochválili svojimi životnými úspechmi. Veľmi pekne ďakujeme za prinesené dobroty, ktoré sme spoločne skonzumovali na posedení.

Uvítanie detí do života

Taktiež sa stalo pravidlom, že v mesiaci október pozývame na slávnostné uvítanie detí medzi ob-

čanom našej obce, našich najmladších, ktorí sa narodili v predchádzajúcom kalendárnom roku. Tohto roka sme mohli medzi nami privítať 21 malých občiankov, ktorí v spoločnosti svojich rodičov mohli zažiť možno prvú oslavu spojenú s kultúrnym programom. Každé dieťatko si odnieslo malý darček a mamička kvietok.

Jesenná kvapka krvi

V tomto roku sa poriadala už druhýkrát, tento raz v priestoroch obecného úradu. Podujatie sa konalo pod záštitou starostu obce Petra Hyriaka a zorganizoval ho zástupca starostu obce Milan Málik. V tento deň odovzdalo najvzácnejšiu tekutinu – krv úctyhodných 37 darcov.

30. októbra prezentovali naše tradície v Bratislave počas **Večera autentického folklóru** členovia folklórneho súboru Heľpan.

Kultúrny program bol zostavený z rodinných tradičných zvykosloví, hosťom v Bratislave sme ponúkali našu tradičnú kuchyňu v podobe prekladancov s vynikajúcimi domácimi zabíjačkovými špecialitami, ktoré pripravil Ján Riapoš. Ako dezert sme ponúkali graple, ktoré priamo v Bratislave pražili naše kuchárky a na stoloch nemohli chýbať naše kapusťaniky a škvarkovniky. Ľudová zábava s našou heľpianskou ľudovou hudbou trvala do ranných hodín.

Podujatie sa stretlo s veľkým úspechom, ktorý je meraný poďakovaniami, ktoré prichádzajú k nám do obce ale taktiež do petržalského kultúrneho centra.

Poďakovanie patrí Jánovi Jankovovi, ktorý nás celým programom sprevádzal a taktiež aj dopomohol k tomu, aby sme sa do Bratislavy po dlhých rokoch znova mohli dostať.

Taktiež všetkým účinkujúcim a našim kuchárkam, ktorí urobili naozaj dobré meno našej Heľpe. Taktiež ďakujeme našim poslancom, ktorí sa rozhodli spoločne so súboristami stráviť tento krásny večer a morálne ich podporiť v ich snahe o prezentáciu nášho folklóru a umenia.

DECEMBER

5. december **– príchod Mikuláša** do našej obce. Tento rok prišiel na konskom voze, keďže sánky nebolo možno použiť v spoločnosti anjela a dvoch čertov. Hneď pri príchode zapálil vianočný stromček. Na námestí sa stretlo takmer 300 malých detí, ktorým Mikuláš po krátkom kultúrnom programe odovzdal sladké darčeky. A Mikuláš nezabudol ani na tých skôr narodených a pripravil pre nich sladký punč, pri ktorom sa mohli zohriať.

Program na Mikuláša pripravili deti z MŠ a najmladší žiaci zo ZŠ. Bodku za programom dala dievčenská tanečná skupina.

Poďakovanie v tomto prípade patrí našim kuchárkam, ktoré pripravili výbornú dobrotu, všetkým pedagogickým pracovníkom, ktorí pripravovali program a všetkým účinkujúcim, ktoré spríjemňovali tento slávnostný večer.

Ešte jedno veľké **poďakovanie patrí rodine Lilkovej z ulice Záhradnej č. 255**, za dodanie dvoch krásnych vianočných stromčekov, ktoré sme mohli vyzdobiť na námestí obce a na zastávke autobusov na ulici Hlavná.

Od Lucii do Vilii

Trinásteho decembra sa priestory starej fary stali dejiskom predvianočného a vianočného heľpianskeho zvykoslovia v podaní FS Heľpan, DFS Heľpančok a ľudovej hudby. Návštevníci sa zrazu ocitli v časoch dávno minulých a stali sa ich súčasťou. Štyri miestnosti fary predstavovali jednotlivé zvyky – na Luciu, páračky, priadky a štedrovečernú miestnosť. Autentické prekáračky, piesne, tance spríjemnili predvianočný čas všetkým záujemcom, ktorí sa rozhodli navštíviť toto jedinečné podujatie.

Kultúrno-spoločenské podujatia v r. 2016

6. 2. 2016	Fašiangy v Heľpe
27. 3. 2016	Veľká noc v Heľpe v podaní FS Heľpan
8. 5. 2016	Deň matiek
29. 5. 2016	17. ročník Detského folklórneho festivalu Kolovrátok
24. – 26. 6. 2016	51. ročník HDSaT
5. 12. 2016	Privítanie Mikuláša
11. 12. 2016	Od Lucii-do Viliji
31.12. 2016	Silvester

Významné výročia v r. 2016

- 210. výročie postavenia rímko-katolíckeho kostola Nanebovzatej Panny Márie
- 105. výročie narodenia Vdp. Michala Čaneckého – ktorý pôsobil v obci v r. 1943 – 1991 v heľpianskej farnosti

Vydal: Obec Heľpa
Spracovala: Mgr. Mária Kemková
Foto: Marianna Latináková
Neprešlo jazykovou úpravou